

Území pravděpodobného výskytu historických kulturních krajin

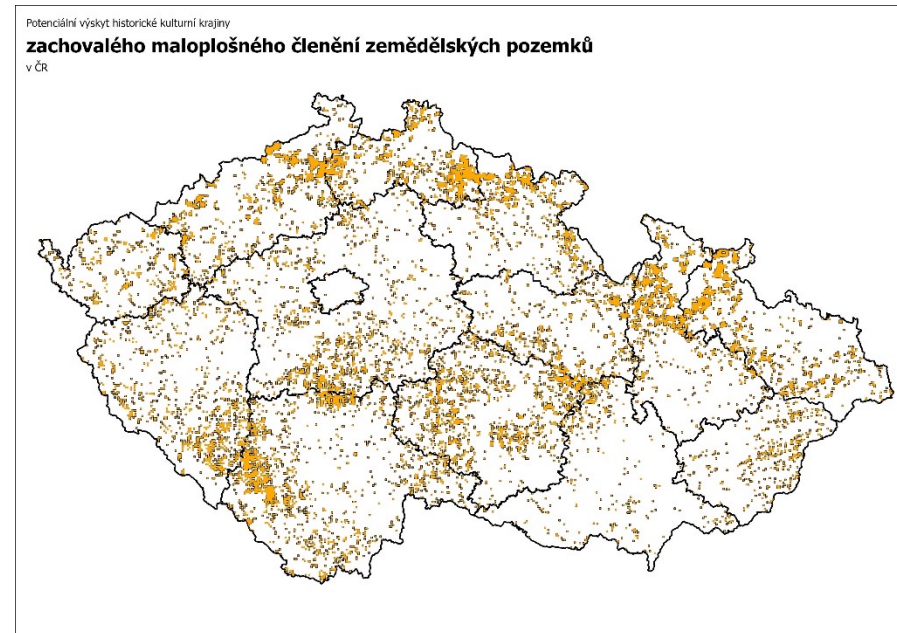
Markéta Šantrůčková, Alois Vokoun, Hana Skokanová, Jaroslav
Vojta, Katarína Demková, Marek Havlíček, Lucie Medková,
Martin Weber, Tomáš Slach, Jiří Dostálek, Pavel Richter, Miloš
Rozkošný, Václav Fanta, Péter Szabó

Historické kulturní krajiny

- Krajiny vytvořené a ovlivňované dlouhodobou činností člověka, která vede ke zvýšení kulturních i přírodních hodnot.
- Krajiny harmonicky utvářené, tradičního maloplošného měřítka. Jsou v nich dochované památky historického využívání a osídlení.
- Na základě dostupných dat se podařilo vymezit tyto krajiny: krajina se zachovalým maloplošným členěním zemědělských pozemků, lesní, trvalých travních porostů, vinohradnická, chmelařská, sadařská, rybniční, lázeňská, těžební, poutní.
- Pro každou z hodnocených historických kulturních krajin byly stanoveny znaky, které vypovídají o její přítomnosti v krajině. Zároveň musela být databáze těchto znaků dostupná pro celou Českou republiku v podobě umožňující její zpracování a analýzu v GIS.
- Analýzy byly prováděny v síti Evropské environmentální agentury 1x1 km.

Krajiny se zachovalým maloplošným členěním zemědělských pozemků

- Jedná se o krajiny s významnými a soustředěnými estetickými hodnotami, které jsou dány harmonickým měřítkem a vztahy v zemědělské krajině.
- Plochy zemědělské půdy, zejména orné půdy a trvalých travních porostů, jsou členěny rozptýlenou nelesní i lesní zelení.
- Vymezení probíhalo nad Konsolidovanou vrstvou ekosystémů (KVES), hodnocena byla délka okrajů zemědělské půdy s dřevinnou vegetací.
- Získané údaje byly doplněny informacemi z databáze dochovaných plužin, která byla vytvořena ČZU
- Cílem bylo identifikovat krajiny s delšími hranicemi rozhraní zemědělských ploch s plochami lesní i nelesní zeleně, tj. identifikovat krajiny s jemnější krajinnou mozaikou.

Lesní krajiny

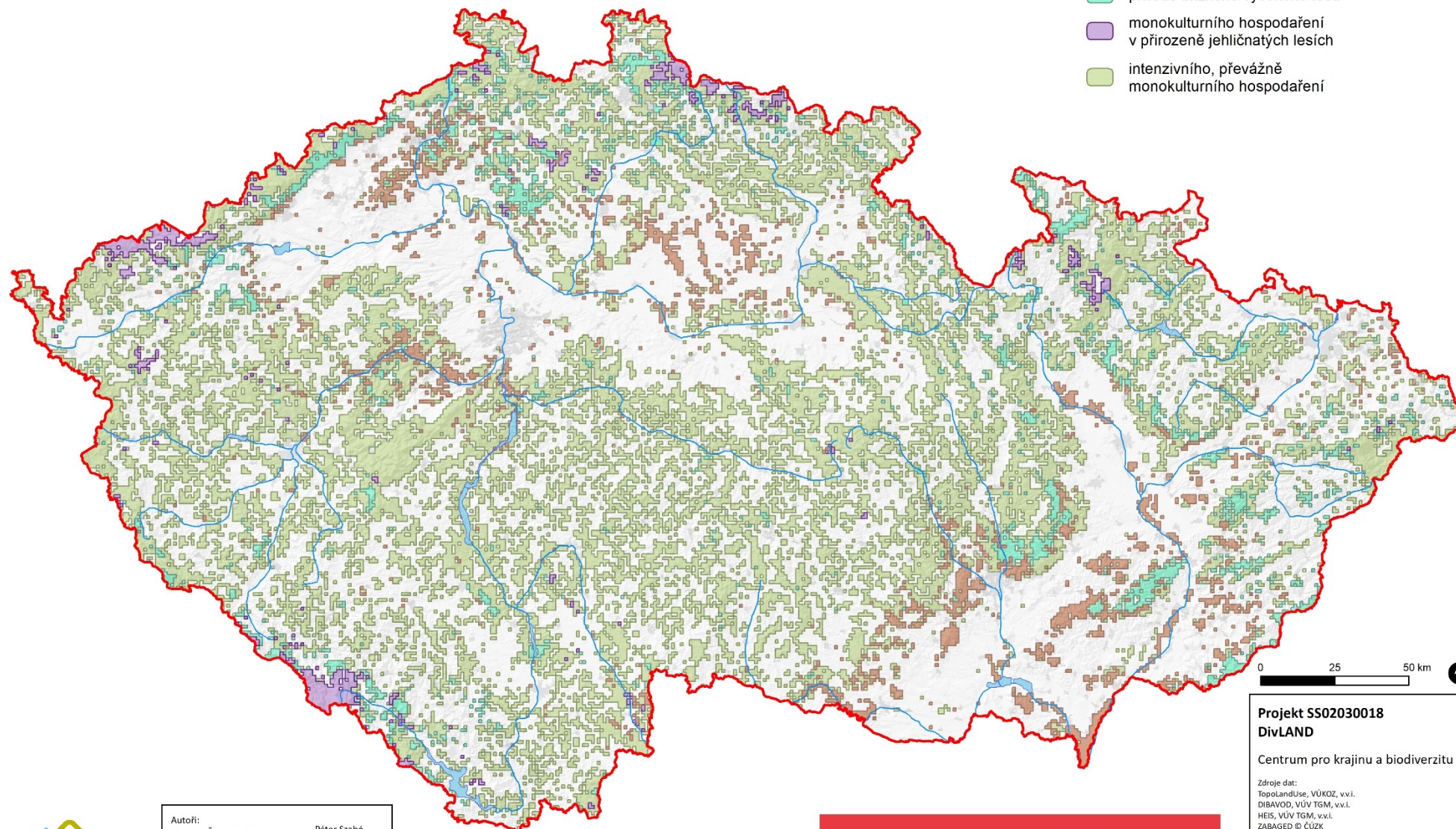
- Vymezeny na základě dat z databáze TopoLandUse, postihující vývoj využití krajiny od poloviny 19. století do počátku 21. století na základě starých map.
- Současné lesy musejí být kontinuální (tj. existující od poloviny 19. století dodnes) alespoň z 80 %.
- Historické lesní krajiny byly dále klasifikovány na základě převládající lesní vegetace, která indikuje převažující typ lesního hospodaření. Podkladem byly KVES a vrstva mapování biotopů Natura 2000:
 - Krajina pařezinového hospodaření.
 - Krajina vysokého lesa:
 - Krajina přírodě blízkého vysokého lesa.
 - Krajina monokulturního hospodaření v přirozeně jehličnatých lesích.
 - Krajina intenzivního, převážně monokulturního hospodaření – všechny kulturní lesy.

Území pravděpodobného výskytu lesní historické kulturní krajiny

Lesní historické kulturní krajiny

- pařezinového hospodaření
- přírodě blízkého vysokého lesa
- monokulturního hospodaření v přirozeně jehličnatých lesích
- intenzivního, převážně monokulturního hospodaření

Autoři:
Markéta Šantrůčková
Alois Vokoun
Katarína Demková
Lucie Medková
Jiří Dostál
Martin Weber
Jaroslav Vojta

Péter Szabó
Tomáš Slach
Václav Fanta
Marek Havlíček
Hana Skokanová
Miloš Roskošný
Pavel Richter

Souřadnicový systém: ETRS89; podkladové vrstvy: stínovaný model reliéfu ČR, vodní plochy, vodní toky, zastavěné plochy (ZABAGED ©)

T A
Č R

Tento projekt je spolufinancován ze státní podpory technologické agentury ČIA a Ministerstva životního prostředí v rámci Programu Prosfedí pro život.

www.ta-cr.cz www.mzp.cz

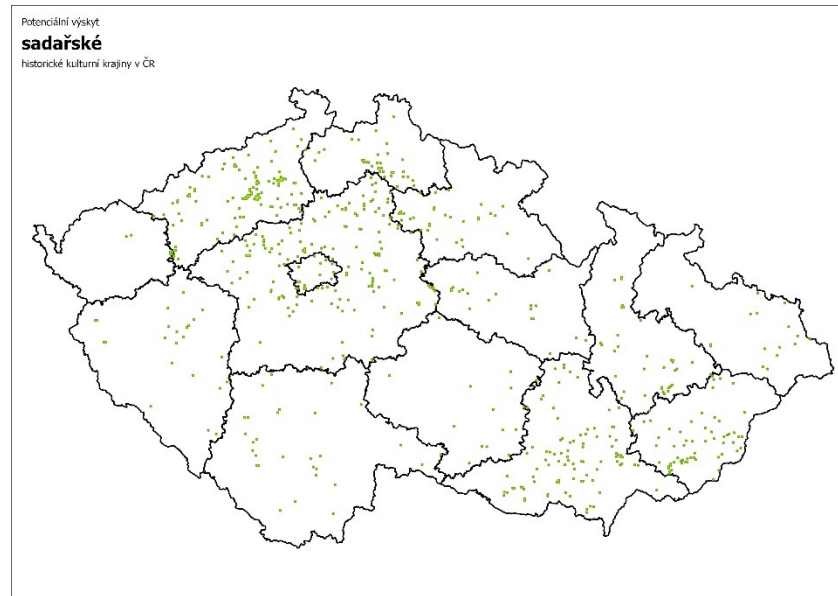
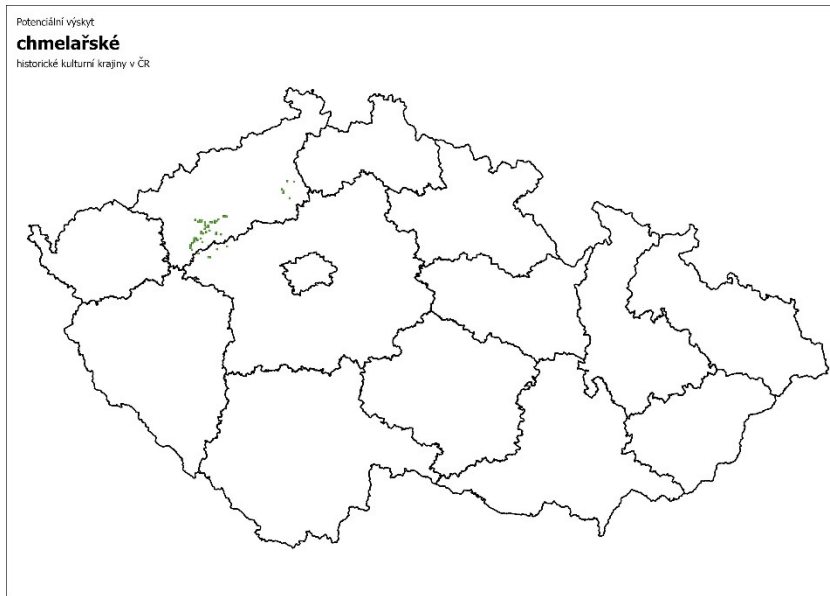
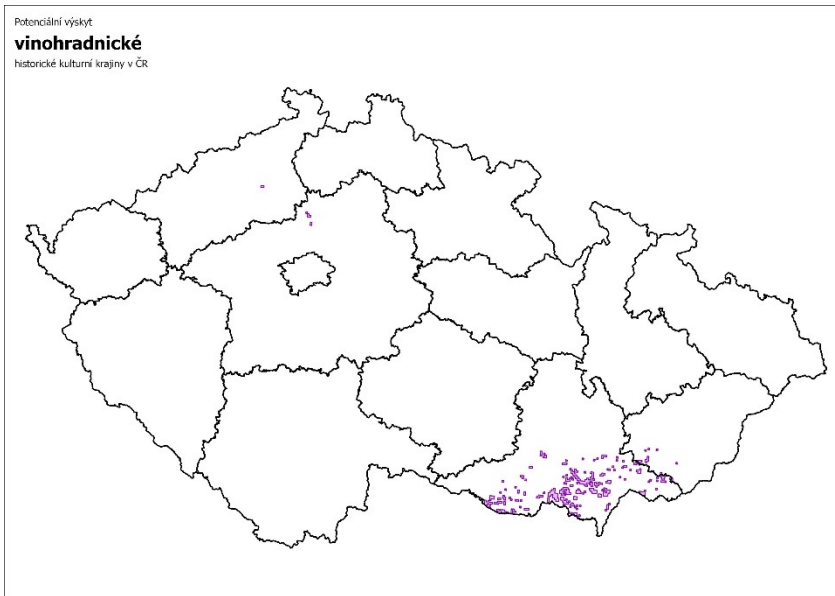
Projekt SS02030018
DivLAND

Centrum pro krajinu a biodiverzitu

Zdroje dat:
TopoLandUse, VÚKOP, v.v.i.
DIBAVOD, VÚV TGM, v.v.i.
HEIS, VÚV TGM, v.v.i.
ZABAGED © ČÚZK
KVES, AOPK ČR
Důlní díla, Poddolovaná území a Úložná
místa těžeb. odpadu © Česká geologická služba
ArcCR 500 v 4.2, ARCDATA PRAHA
SW Plužiny, ČZU
Kučera et al. (2012)
(c) DivLand 2023; VÚKOP, v.v.i.

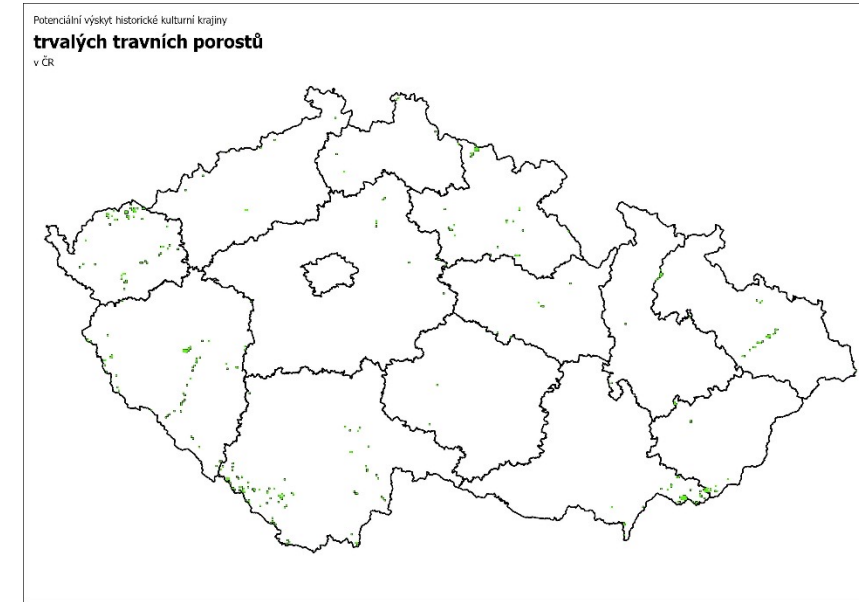
Krajiny vinohradnické, chmelařské, sadařské

- Vymezeny na základě dat z databáze TopoLandUse, postihující vývoj využití krajiny od poloviny 19. století do počátku 21. století na základě starých map.
- Vinohrady a chmelnice existovaly v minulosti a současnosti a tvoří alespoň 5 % plochy čtverce 1 km² u sadařských krajin 10 %.

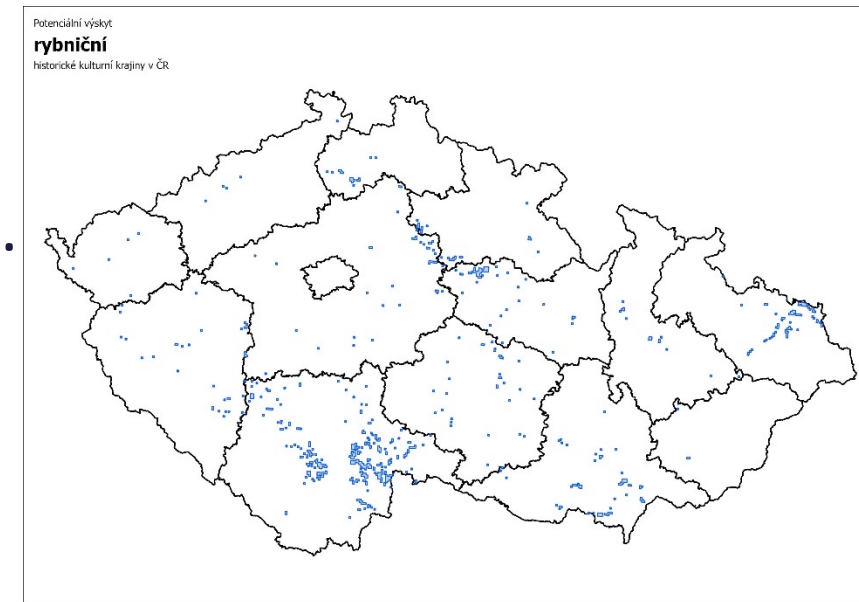
Krajiny trvalých travních porostů

- Vymezeny na základě dat z databáze TopoLandUse, postihující vývoj využití krajiny od poloviny 19. století do počátku 21. století na základě starých map.
- Kontinuální luční porosty tvoří alespoň 20 % plochy čtverce 1 km².

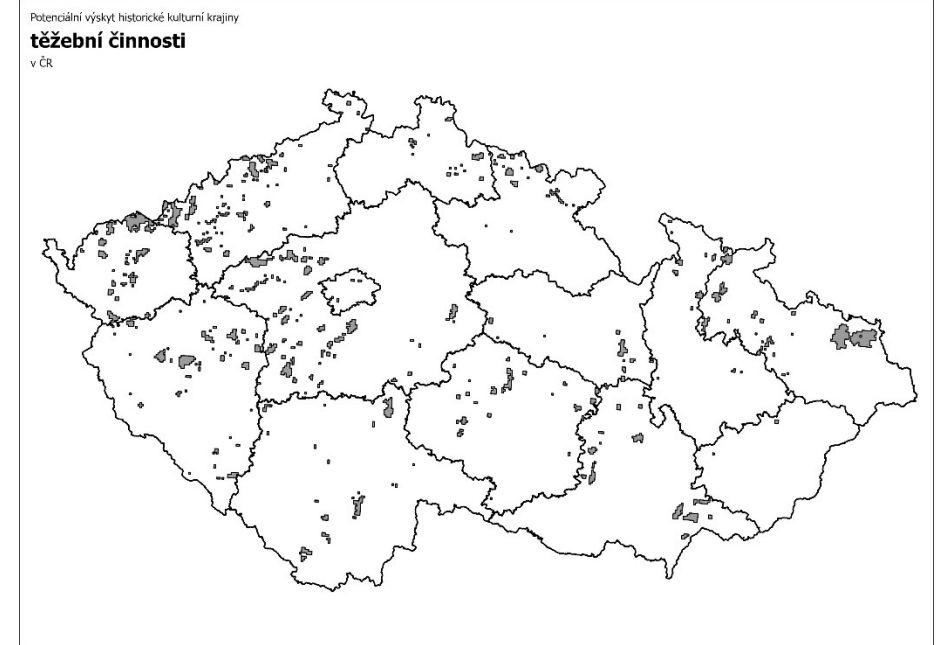
Krajiny rybníční

- Údaje z databáze historických rybníků z poloviny 19. století VÚV a současný stav vodních ploch dle ZABAGED.
- Pro vymezení historické rybníční krajiny byly sečteny plochy rybníků zaniklých a současných a následně byly vybrány čtverce, kde celková výměra historických i současných rybníků přesahovala 20 % rozlohy čtverce.

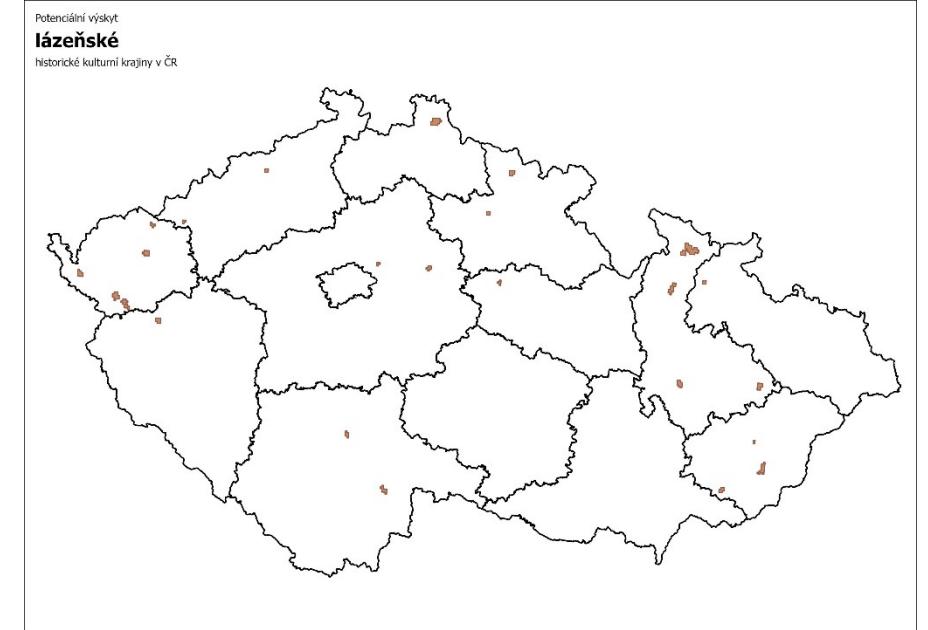
Krajiny ovlivněné důlní činností

- Oblasti ovlivněné těžbou do poloviny 20. století.
- Údaje z databáze České geologické služby (ČGS), konkrétně Důlní díla, Poddolovaná území a Úložná místa těžebního odpadu.
- Z databáze důlních děl byla vybrána všechna důlní díla s výjimkou a děl, u nichž byla činnost ukončena až po roce 1945. Takto upravená vrstva důlních děl byla spojena s daty z databáze úložných míst těžebního odpadu, ze které byly též vyloučeny prvky datované po roce 1945.
- Pro další analýzu byly vybrány čtverce, kde četnost bodových jevů byla minimálně 6.
- Takto vybrané čtverce byly rozšířeny o informace z databáze poddolovaných území (vyloučeny neklasifikované plochy a plochy datované po r. 1945) a o vybraná vodní díla (ZABAGED: vodní toky – příkop; kanál).

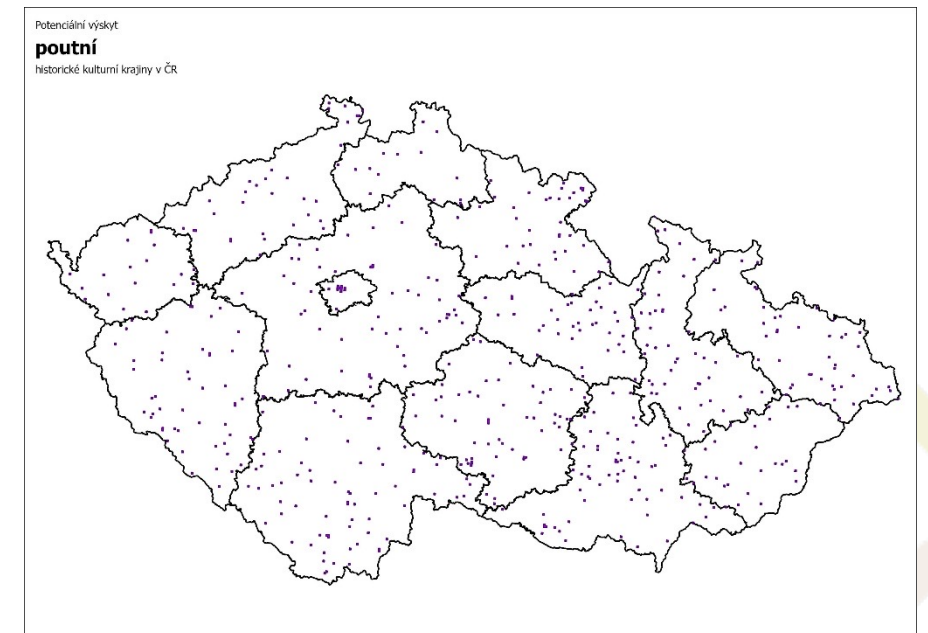
Krajiny lázeňské

- Lázeňské léčebny (ZABAGED) vzdálené max. 1 km od ochranného pásma léčivých vodních zdrojů I. kategorie (DIBAVOD).
- Nebo alespoň 3 lázeňské léčebny vzdálené od sebe max. 1 km, tj. lázeňská centra, která nejsou primárně vázaná na léčivé vodní zdroje.
- Centra byla rozšířena o prameny, zřídla, rozhledny, kapličky a křížky (ZABAGED) do 1 km.

Krajiny poutní

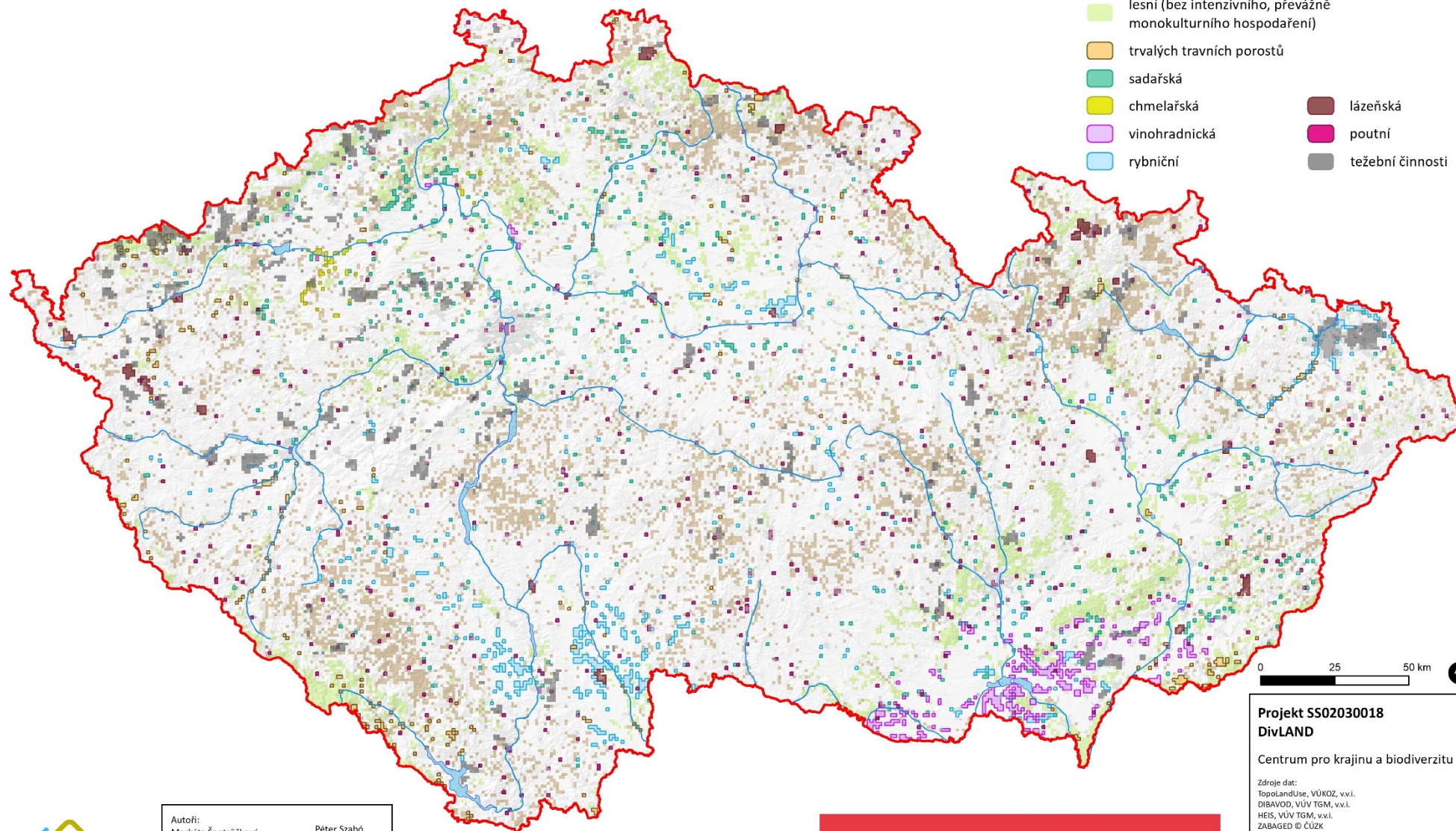
- Základním zdrojem informací byla mapa Katolická poutní místa v Česku na počátku 21. století (2012).
- Údaje z mapy poutních míst byly doplněny údaji o sakrálních stavbách ze ZABAGED.
- Jednotlivým jevům byly přiřazeny bodové hodnoty a byla zhodnocena jejich koncentrace.

Území pravděpodobného výskytu historických kulturních krajín

Historická kulturní krajina

- zachovalého maloplošného členění zemědělských pozemků
- lesní (bez intenzivního, převážně monokulturního hospodaření)
- trvalých travních porostů
- sadařská
- chmelařská
- vinohradnická
- rybníční
- lázeňská
- poutní
- těžební činnosti

Autoři:
 Markéta Šantrůčková
 Alois Vokoun
 Katarína Demková
 Lucie Medková
 Jiří Dostálek
 Martin Weber
 Jaroslav Vojta

Péter Szabó
 Tomáš Slach
 Václav Fanta
 Marek Havlíček
 Hana Skokanová
 Miloš Roskošný
 Pavel Richter

T A
 Č R

Tento projekt je spolufinancován ze státní podpory
 technické agentury ČR a Ministerstva životního
 prostředí v rámci Programu Prosfedí pro život.

www.ta.cr.cz www.mzp.cz

Projekt SS02030018
 DivLAND

Centrum pro krajinu a biodiverzitu

Zdroje dat:
 TopoLandUse, VÚKOP, v.v.i.
 DIBAVOD, VÚV TGM, v.v.i.
 HEIS, VÚV TGM, v.v.i.
 ZABAGED © ČÚZK
 KVES, AOPK ČR
 Důlní díla, Poddolovaná území a Úložná
 místa těžeb. odpadu © Česká geologická služba
 ArcCR 500 v 4.2, ARCDATA PRAHA
 SW Plužim, ČZU
 Kučera et al. (2012)
 (c) DivLand 2023; VÚKOP, v.v.i.

Historická kulturní krajina	Rozloha (km ²)	Rozloha – podíl z ČR (%)
Zachovalého maloplošného členění zemědělských pozemků	10 206,67	12,94
Lesní (celkem)	29 273,96	37,11
Intenzivního, převážně monokulturního hospodaření	23 008,04	29,16
Monokulturního hospodaření v přirozeně jehličnatých lesích	802,33	1,02
Pařezinového hospodaření	2 936,48	3,72
Přírodě blízkého vysokého lesa	2 524,66	3,20
Trvalých travních porostů	345,14	0,44
Vinohradnická	365,17	0,46
Chmelařská	53,00	0,07
Sadařská	639,23	0,81
Rybniční	693,11	0,88
Lázeňská	223,00	0,28
Těžební činnosti	2 107,85	2,67
Poutní	561,89	0,71
Historické kulturní krajiny (celkem bez překryvů)	39 530,17	50,11
Historické kulturní krajiny (celkem bez překryvů a bez lesní intenzivního, převážně monokulturního hospodaření)	19 967,85	25,31

Děkuji za
pozornost

